

Фещенко Я.Б.,

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

СТАН УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сьогодні українська економіка стикнулася з небаченим за всю свою історію шоком. Повномасштабне військове вторгнення країни-агресора завдало потужного удару по всіх ланках економічної системи нашої держави. Знизилося виробництво основних видів продукції, зокрема тієї, що становить основу експортного потенціалу України. Крім того, заблоковані порти, а відтак і лєвова частка зовнішньої торгівлі. Нищиться транспортно-логістична, соціальна, маркетингова та інженерна інфраструктура цілих регіонів. Відбувається відтік кадрів за кордон та їх часткова передислокація на захід держави, що тимчасово викидає з активного економічного життя сотні тисяч, або й мільйони людей [1].

Основним аспектам даної тематики приділяється значна увага з боку вітчизняних науковців. Серед них варто виділити Я. Жаліло [2], Т. Богдан [3], В.В. Борщевського, А.О. Двігуна [4], О. Петрика [5]. Сьогодні, як ніколи, є актуальним вивчення стану економіки країни та перспективних напрямів її розвитку.

Перші місяці війни були надзвичайно складними для економіки. Багато суб'єктів бізнесу зупинилися або суттєво скоротили виробництво, деякі великі підприємства, наприклад Кременчуцький нафтопереробний завод або «Азовсталь», були знищені фізично. Крім того, блокада Чорного моря серйозно ускладнила експорт аграрної та металургійної продукції. У результаті інвестиції в економіку зменшилися, нові проєкти були призупинені. Крім того, населення суттєво скоротило витрати на непершочергові товари та послуги. Кілька мільйонів українців, переважно жінок з дітьми, виїхали за кордон, як наслідок, зменшився споживчий попит на товари та послуги [6].

Протягом першого місяця війни лише 17% великих підприємств продовжували працювати без будь-яких обмежень (ще 30% змогли перейти на роботу в онлайн, а решта або не працювали зовсім, або призупинили діяльність якщо не до мирних, то принаймні до спокійніших часів).

Більш як 10% орних земель країни виявились не доступними для проведення посівної кампанії, що суттєво вдарило як по експортному потенціалу країни, так і по наповнюваності державного бюджету.

Понад 50% українців втратили роботу, зокрема це стосується працівників великих промислових підприємств, розташованих у південно-східному регіоні України.

Загальні втрати від транспортної блокади, зокрема морських торговельних портів (які забезпечували до 65% міжнародної торгівлі України, передусім за рахунок металургійної та аграрної продукції) становитимуть орієнтовно 3-5 млрд дол. США щомісяця [1].

Враховуючи зазначене уряд вжив низку заходів, щоб підтримати економіку. Зокрема, знижено податки, надано фінансову підтримку вимушеним переселенцям, підприємствам та їх працівникам, спрощено деякі бюрократичні перепони для бізнесу та організовано допомогу з переїздом у безпечніші регіони. Зі свого боку, Національний банк України зафіксував курс гривні, щоб запобігти паніці та втримати інфляцію під контролем, а також забезпечив стабільну роботу банків і системи безготівкових розрахунків.

Ці заходи пом'якшили негативний вплив війни, втім, вони не могли врятувати економіку від стрімкого падіння. За підсумками першого кварталу ВВП України знизився більш ніж на 15%. Падіння економіки у другому кварталі, за оцінками НБУ, становило близько 40% [6].

Російське вторгнення різко зупинило відновлення економіки, яке розпочалося в Україні минулого року. Прогнозується, що наступного року зростання ВВП в Україні відновиться до 25 %, «але це передбачає, що на той час уже проводитимуться суттєві роботи з відновлення».

Враховуючи, що зростання ВВП на 3,4 відсотка, зафіксоване у 2021 році, є лише віддаленим спогадом, війна піддає економіку України колосальному стресу з тяжкою руйнацією інфраструктури та виробничих потужностей.

Різде падіння податкових надходжень у поєднанні з тим, що державні витрати набагато перевищують бюджет, призвели до виникнення бюджетного дефіциту обсягом щонайменше 5 млрд дол. США на місяць [7].

Спричинена війною глибока криза стала найбільш потужною серед попередніх глобальних потрясінь.

Група Світового банку вживає швидких заходів із надання підтримки Україні. З початку російського вторгнення мобілізовано для України пакет екстреного фінансування у розмірі 925 млн дол. США. Швидка підтримка є частиною пакета підтримки у розмірі 3 млрд дол. США [8].

Отже, вторгнення росії в Україну має величезний вплив на економічну активність: реальний ВВП різко скоротився, інфляція різко зросла, торгівля була серйозно порушена, а бюджетний дефіцит зріс до безпрецедентного рівня. Енергетична криза також лягає важким тягарем на економіку країни.

Альтернативний сценарій прогнозу – у разі тривалого збереження безпекових ризиків економіка у 2023 році зросте лише на 2%, але інфляція знижуватиметься через пригнічений споживчий попит.

Тобто, станом на сьогодні війна й надалі продовжує потужно дестабілізувати економіку нашої держави, відтак відновлення післявоєнної економіки України вимагає швидкого реагування на виклики та можливості для розвитку.

Список використаних джерел:

1. Економіка війни та повоєнний економічний розвиток України: проблеми, пріоритети, завдання. URL: <https://cutt.ly/tMCHvTr> (дата звернення: 11.11.2022).
2. Жаліло Я. Як швидко «перезапустити» економіку у воєнних умовах. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/17/684234/> (дата звернення: 11.11.2022).

3. Богдан Т. Війна і державні фінанси: скільки потрібно грошей на відновлення і де їх брати. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/3/693382/index.amp> (дата звернення: 11.11.2022).
4. Борщевський В.В., Двігун А.О. Економіка регіонів України в умовах війни. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20220033.pdf> (дата звернення: 11.11.2022).
5. Петрик О. Втримати курс та інфляцію. Як повинні діяти НБУ та уряд? <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/07/29/689797/> (дата звернення: 11.11.2022).
6. Просто про економіку. URL: <https://cutt.ly/vMCHRYk> (дата звернення: 11.11.2022).
7. Війна призведе до скорочення економіки України майже на третину, – ЄБРР. URL: <https://cutt.ly/oMCH1DA> (дата звернення: 11.11.2022).
8. Зростання цін та діра в бюджеті. Як виживає Україна під час війни. URL: <https://cutt.ly/qMCH6kZ> (дата звернення: 11.11.2022).
9. Економіка України скоротиться цього року на 45 відсотків внаслідок вторгнення Росії. URL: <https://cutt.ly/DMCJam1> (дата звернення: 11.11.2022).

Науковий керівник: **Мікуляк К. А.**, асистент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Ческідова І.О.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Боднар О.А.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ОЦІНКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У КОНТЕКСТІ ЗАГРОЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

***Анотація:** досліджено поняття банкрутства банківських установ, здійснено оцінку ймовірності настання банкрутства ПАТ «МТБ Банк», АТ КБ «ПриватБанк», ПАТ «Банк Восток», АТ «Укресімбанк», АТ «Райффайзен Банк».*

***Ключові слова:** банкрутство, банківські установи, фінансова стійкість.*

Для банківського сектору завжди актуальним є питання оцінки ймовірності банкрутства банківських установ. Кількість банків в Україні протягом останніх років продовжує зменшуватися внаслідок впливу на них негативних факторів, що здійснюють прямий вплив на економічні показники діяльності банків, внаслідок чого банківські установи через певний проміжок часу визнаються збанкрутілими.

З огляду на політичну та економічну ситуації, що складаються в Україні, досить гостро постає питання забезпечення фінансової стійкості банківського сектору, що є важливим як для економічної складової країни, так і для акціонерів, вкладників та інших зацікавлених у даному питанні осіб.